

[Lone Dybkjær]

som egne holdninger, kombineret med konkrete forslag, men i virkeligheden åbnede socialministeren den holdningsmæssige diskussion allerede den 7. august 1981 i en kommentar i tillægget til Information. Kommentaren hed børneavl, og den bør med her, fordi den supplerer den officielle redegørelse. Navnlig to synspunkter synes jeg fortjener en nærmere behandling. De to synspunkter, jeg vil tage frem er følgende. Socialministeren siger:

»Den politiske opgave i relation til reproduktionen må være at gøre det til et reelt valg for kvinder, om de vil have børn eller ej.«

Og videre:

»I dette valg må selvfølgelig som i alle valg indgå, at man ved at vælge noget – f. eks. at få børn – fravælger noget andet – større udfoldelsesmuligheder, karriere og dermed højere levestandard.«

Det radikale venstre finder, at disse udtalelser er farlige, fordi de for det første cementerer, at børn er kvinders ansvar, og for det andet cementerer, at det, at man får børn, betyder, at så kan man ikke også placere sig erhvervmæssigt. Hvis vi fortsætter børnedebatten som noget, der udelukkende eller helt overvejende angår kvinder, har vi fra starten tabt den på gulvet. Det er vigtigt at gøre børnene til en fælles sag for mænd og kvinder – andet end lige i startfasen.

Spørgsmålet om et valg minder lidt om den periode, hvor kvinder ikke kunne få arbejde, hvis de var gift. De ville jo ikke have tid til at passe det, fordi de også havde manden ved siden af, som de skulle tage sig af. Det radikale venstre kan godt acceptere, at hvis man vælger at få børn, så har man ikke nødvendigvis den samme levestandard, som hvis man ikke har børn. Vi kan naturligvis også acceptere, at man, når man har børn, ikke samtidig kan pleje alle mulige andre interesser – udfoldelsesmuligheder, som det hedder. Men vi synes, det er farligt, når socialministeren bruger ordene fravalg af karriere, karriere forstået som et udtryk for udviklingsmuligheder i arbejdslivet. Vi mener ikke, det er rigtigt, at lederne i det danske samfund alene skal være mennesker, der har fravalgt børn. Vi mener heller ikke, at de, der vælger at få børn, for tid og evighed skal være placeret som avlsdyr. Det er ikke en udvikling i arbejdslivet, vi kan støtte. Vi mener ikke, at

det at få børn skal være et enten-eller, men der skal være tale om et både-og. Med andre ord: vi skal give muligheder for, at menneskers prioriteringer i livet flytter sig, afhængigt bl. a. af familie og børn. Det drejer sig derfor om at give mennesker de bedste udviklingsmuligheder i de faser, de befinder sig i, og det gælder både for mænd og for kvinder.

Dette indebærer nogle ændringer hos lederne i erhvervslivet og vel også hos medarbejderne i retning af en accept af, at man ikke behøver at fastlægge sin livsbane allerede i starten af sit arbejdsforløb. Denne tendens er blevet forstærket i de sidste 10 år og er med til at gøre det umuligt for børnefamilierne at få sammenhæng i tingene, i hvert fald når begge har erhvervsarbejde. Også af andre grunde vil en større fleksibilitet på dette område i arbejdslivet i øvrigt være ønskelig.

Min konklusion er således, at børnene skal være et fælles ansvar for forældrene, ikke kun den ene, og at man vælger at få børn i en periode kan betyde nedprioriteret indsats – udfoldelsesmuligheder – andre steder, men at det ikke på længere sigt må blokere for udviklingsmulighederne, heller ikke arbejdsmæssigt.

Med dette udgangspunkt vil det radikale venstre pege på nogle af de opgaver, som vi mener må være med til, at børnefamilierne kan få noget at placere deres ansvar, noget at have deres ansvar over for børnene i. Vi accepterer, at tiden ikke er inde til store offentlige udgiftsforøgelser på nuværende tidspunkt, men vi finder, det er nødvendigt, at der foretages omprioriteringer, dels inden for børneområdet, dels i det hele taget inden for de offentlige udgifter.

Vi har prioriteret følgende 4 punkter.

For det første frihed for forældrene under børns sygdom. I det materiale, børnekommissionen indhentede fra forældrene, var det klart meget højt prioriteret hos forældrene, at de fik en støtte, når børnene var syge, at de fik mulighed for at være hjemme i de første af børnenes sygedage. Det radikale venstre finder derfor, det er vigtigt, at vi arbejder videre med dette spørgsmål for nøje at få belyst de økonomiske konsekvenser og de praktiske muligheder.

For det andet orlovsret til både manden og kvinden i barnets første leveår, f. eks.